

[Otázka a otevřenost vůči „tomu čtvrtému“]

Lidské myšlení se velmi často dostává do situací, které označujeme jako „otázku“ („tázání“) nebo „problém“ („problematizaci“). V otázce (tázání) se může (nikoliv automaticky, již prostě tím, že se „táže“, ale čímsi, co otázku zakládá a co jí poskytuje smysl a co poskytuje smysl tázání vůbec) mysl otvírat vstříc „pravdám“ (poznatkům, náhledům, přístupům, cestám atd.), jimiž původně nedisponuje a které ani nevyplývají z těch, jimiž disponuje (nýbrž naopak je spíše staví do překvapivého světla, v němž se ukazuje jejich nezajištěnost, „nahodilost“ či přímo problematičnost). Tato otevřenost a připravenost k naslouchání, vyslechnutí a poslechnutí hlasu samotné pravdy (jako „toho čtvrtého“) je čímsi elementárně významným a nemůže být nikterak zaměňována za jakoukoliv myšlenkovou pozici (např. transcendentalismus, deismus, theismus, idealismus atd.). Jakékoliv ztotožnění „toho čtvrtého“ s čímsi určitelným a vymežitelným, daným, event. dosažitelným a snad „manipulovatelným“ nebo alespoň nějak uchopitelným znamená redukci nebo ztrátu oné otevřenosti. Proto ne každá otázka je „legitimní“, neboť každá otázka vždycky také něco tvrdí, „klade“. A v tomto „kladění“, v této „kladnosti“, „pozitivitě“ může být těžký zdroj mylnosti a scestnosti.

10. 10. 80, 7⁰⁰